

стверджував, що слід багато продавати сусідам та у них нічого не придбавати.

Російський економіст А.Л. Ордин-Нащокін вважав, що джерелом прибутку є не лише зовнішня торгівля, а й внутрішні торговельні відносини. Він, певною мірою подолавши односторонність меркантилістської теорії торговельного балансу, створив оригінальне вчення про багатство. І.Т. Посошков мав переконання, що існує залежність між ростом багатства країни та продуктивністю праці. Він писав: «Якщо в державі люди багаті, то і ця держава багата» [4, с. 77].

Відтак, погляди представників меркантилізму уособлюють поєднання різних підходів: позитивного торговельного балансу, політики пріоритету зовнішньої торгівлі та політики протекціонізму. Меркантилісти започаткували теорію міжнародної торгівлі, показали прямий зв'язок зовнішньої торгівлі із внутрішнім розвитком країни. Проте помилковим було твердження про те, що прибуток впливає з торговельних здібностей і його виключним джерелом є зовнішня торгівля.

Література

1. Історія економічних учень: [підручник] у 2-ох ч. – Ч. 1 / За ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид., виправл. – К.: Знання, 2005. – 567 с.
2. Мен. Т. Богатство Англии во внешней торговле, или баланс внешней торговли как регулятор нашего богатства / Т. Мен // Меркантилизм. – Л.: Соцэкзитиз, 1935. – 375 с.
3. Шафорост Я.П. Сутність прибутку як економічної категорії: історичний аспект / Я. П. Шафорост // Наукові праці НДФІ. – № 1(54). – 2011. – С. 155-163.
4. Посошков И.Т. Книга о скудности и богатстве. – М.: Изд-во АН СССР, 1951. – 320 с.

УДК 338.49 (330.15); 332.1

Панасюк В.М.,

к.е.н., доцент, декан факультету обліку і аудиту,
Тернопільський національний технічний університет

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ РЕГІОНУ

Вплив соціальної інфраструктури на регіональну політику є досить суттєвим, тому методологія дослідження цього впливу має велике значення. Багато принципів і методів відомі давно та активно використовуються в статистиці, при плануванні системи охорони здоров'я і освіти, культури та інших складових соціальної інфраструктури регіону. Але в нашому

динамічному світі, коли мінливість багатьох факторів збільшилася в десятки разів, і виникла необхідність враховувати вже не сотні показників, а тисячі, та ще з урахуванням їх взаємного впливу, що неможливо без використання засобів автоматизації. Автоматизованою інформаційною системою управління (АІС) називається система управління, орієнтована на широке і комплексне застосування технічних засобів і економіко-математичних методів для вирішення інформаційних завдань управління.

Сьогодні від рівня інформаційно-технологічного розвитку та його темпів залежать стан економіки, якість життя людей, національна безпека і роль держави у світовому співтоваристві. Для впровадження інформаційних систем управління соціальною інфраструктурою в першу чергу необхідно виконати наступні умови: провести аналіз і зробити прогноз тих процесів, які необхідно автоматизувати; виконати реінжиніринг існуючих технологій в сфері автоматизації соціальної інфраструктури; домогтися позитивного економічного ефекту прямого або непрямого.

Недотримання їх в кінцевому підсумку зведе нанівець всю роботу від автоматизації в соціальній інфраструктурі. В даний час багато процесів автоматизації відбуваються окремо під егідою окремо взятих центральних органів виконавчої влади, і відповідно вирішують завдання і проблеми окремої галузі багато в чому дублюючись, що не дозволяє отримати комплексного ефекту від цих витрат. Відсутність координації, односторонність, місництво інтересів, що вирішується програмами інформатизації центральних органів виконавчої влади, веде до низької економічної ефективності всіх цих зусиль в області інформатизації, а відсутність знань методологічних основ аналізу соціальної інфраструктури взагалі до неправильних рішень.

Основа інформаційної системи управління соціальною інфраструктурою регіону складається з наступних блоків даних. Перший блок даних – це опис об'єкта обліку, тобто людини і область його соціальних характеристик: місце проживання, місце народження, сімейний стан, кількість дітей, професію, стан здоров'я, наявність власності, величину доходів і т. д. На практиці це призводить до створення різного виду реєстрів і реєстрів. Всі ці реєстри описують людину і певну область соціальних характеристик. Якщо зібрати і обробити дані з усіх реєстрів ми отримаємо комплексний соціальний портрет людини, а сукупність цих даних на всіх жителів даного району або співробітників підприємства, дозволить отримати соціальний портрет підприємства і території (регіону), що дозволить розрахувати необхідні заходи, для вирішення соціальних потреб людей, наприклад, скільки треба побудувати лікарень, шкіл, створити робочих місць або скільки закупити путівок для відпочинку дітей співробітників і так далі.

Другий блок даних – контроль і облік роботи установ соціального профілю, тобто системи управління соціальним закладом. Кожна соціальна установа призначена для забезпечення певної кількості, якості і номенклатури послуг, на практиці багато в чому ці дані збираються в статистичних звітах окремих міністерств і відомств. Використання даного принципу дозволяє визначити ефективність роботи соціальної установи.

Третій блок даних – нормування і облік витрат на соціальні потреби людини. На жаль, ресурси завжди обмежені, а потреб завжди більше ніж ресурсів і тому в будь-якому суспільстві нормуються споживання соціальних ресурсів з урахуванням економічної можливості. На підставі нормативів йде розрахунок за кількістю місць в школах, лікарнях, розміром пенсій та допомог, розмір пільг і субсидій. Складність ситуації в тому, що необхідно постійне коректування нормативів виходячи з ситуації в регіоні і можливостей економіки.

Четвертий блок даних – юридично правильне застосування актів законодавчого характеру в соціальному забезпеченні. При зміні нормативів по виплаті пенсій або допомоги, введення нових видів пільг або скасування чинних необхідно об'єктивно визначити – хто має право на ту чи іншу соціальну пільгу і за рахунок яких ресурсів це забезпечити.

П'ятий блок даних – фінансово-економічний контроль. Облік грошових і матеріальних потоків у сфері соціального забезпечення. Кількість грошових коштів, джерела їх формування, напрямки фінансування, одержувачі та в кінцевому підсумку кількість наданих прямих і непрямих соціальних послуг вимагають постійного контролю і ця сфера найбільш вразлива для зловживань.

Всі ці блоки даних в даний час використовуються при розрахунках соціальних показників, але неточність, їх статичність без урахування динаміки змін, відсутність належного юридичного та фінансового контролю призводять до численних перекосів і зловживань в соціальній інфраструктурі.

Таким чином, виконання роботи по вдосконаленню управління соціальною інфраструктурою регіону необхідно вести спільно з адміністрацією і всіма соціальними службами. Одним з рішень цієї проблеми є створення інформаційно-консультаційного центру, як інструменту впорядкування і підвищення ефективності інформаційного забезпечення різних структур регіону, як чинника, що сприяє оперативній взаємодії різних структур з усіма сторонами життя регіону.

Він дозволить сформувати сприятливе середовище для розвитку стійкої діяльності громадських організацій, позитивного ставлення і підтримки їх діяльності з боку громадськості, держави і бізнесу, розвивати соціальні ініціативи, підвищити активність населення у вирішенні спільних проблем.